

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
Број 01- 618
18.03.2022. године

На основу члана 111. Статута Економског факултета у Нишу (Билтен број 209/2018), декан Факултета је донео

ПРАВИЛНИК О ПРОФЕСИОНАЛНОЈ ЕТИЦИ ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У НИШУ

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилник о професионалној етици Економског факултета у Нишу има за циљ: очување достојанства професије, очување и унапређење моралних вредности академске заједнице, уважавање вредности знања, подизање свести о одговорности универзитетских наставника, сарадника и свих чланова академске заједнице.

Чланови академске заједнице су наставници, сарадници, истраживачи, студенти, ваннаставно особље и друга лица која учествују у наставно-образовном раду и која се баве научноистраживачким, стручним радом на Економском факултету у Нишу.

2. ОСНОВНА НАЧЕЛА

Члан 2.

Правилник професионалне етике садржи морална начела и начела професионалне етике сходно којима треба да се понашају сви чланови академске заједнице Економског факултета, у свом професионалном и јавном деловању.

Основна начела су:

- начело једнакости и поштовања права,
- забрана дискриминације по било ком основу,
- забрана активности које могу довести до сукоба интереса,
- слобода научног и уметничког стварања,
- поштовање и заштита личног интегритета и достојанства личности свих чланова академске заједнице,
- деловање у складу са начелима академских слобода,
- неговање професионалности и развијање личне одговорности,
- развијање духа толеранције.

3. ЕТИЧКА ПРАВИЛА НАСТАВНОГ И НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА НА ЕКОНОМСКОМ ФАКУЛТЕТУ У НИШУ

Професионална слобода

Члан 3.

Чланови академске заједнице су слободни да у свом раду теже откривању и одбрани истине, онако како је разумеју и виде, у атмосфери дијалога и толеранције.

Професионална слобода, научна радозналост и истраживачки дух не могу бити оправдање за повреду основних права и достојанства колега и осталих чланова академске заједнице.

Дужност чланова академске заједнице је да унапређују сопствена знања, властите компетенције, развијају и подстичу критичку мисао уздижу академске слободе примењују и преносе знања руководећи се начелима интелектуалног поштења.

Тренутни и успутни интереси, било моралне било материјалне природе, не смеју угрозити или компромитовати слободу стварања, истраживачки и стваралачки дух.

Морално неприхватљиво понашање јесте свако непоштовање утврђених правила, како деловањем тако и пропуштањем да се делује, чиме се угрожава или компромитује слобода стварања, академска слобода, професионалност и академски дух. Као посебан облик морално неприхватљивог понашања издваја се плагирање научних, односно уметничких радова и идеја учињено од стране члана академске заједнице.

Однос према студентима

Члан 4.

Наставници и сарадници треба да подстичу своје студенте на слободан и озбиљан прилаз учењу, примењујући највише моралне, професионалне и стручне стандарде у настави;

Исказујући поштовање студентима као личностима, наставници и сарадници треба да буду њихови истински интелектуални саветници;

Наставници и сарадници су дужни да успоставе са студентима однос међусобног уважавања и поверења;

Систем праћења рада и оцењивања знања студената мора бити објективан и поуздан, тако да свака оцена за сваког студента тачно вреднује искључиво резултате релевантне за оцењивање;

Допринос или помоћ студената у настави достојна је поштовања и оправдава мере позитивне дискриминације у оцењивању;

Наставници и сарадници не смеју, било непосредно било посредно искоришћавати, злоупотребљавати, шиканирати, уцењивати и дискриминисати студенте или се према њима понашати на недоличан или други начин који вређа њихово достојанство;

Морално неприхватљиво понашање представља сваки облик напада на личност студената, а посебно:

- а) захтевање полних услуга у замену за одређено деловање или пропуштање са позиције ауторитета;
- б) сексуално узнемиравање и излагање полно увредљивог и узнемирујућег материјала;
- в) непожељно вербално изношење понуда или шала које упућују на сексуално узнемиравање;
- г) увредљиве алузије усмерене на полну оријентацију, расну, политичку, националну, етничку или верску припадност, телесни изглед, здравствено стање, породични и економски статус;
- д) физичко угрожавање, ругање и исмејавање.

Колегијални односи

Члан 5.

Чланови академске заједнице негују колегијалне односе засноване на међусобном уважавању, поштовању и разумевању, водећи рачуна о заједничким академским интересима;

Чланови академске заједнице дужни су да у размени идеја и критика уважавају другачија мишљења, поштујући легитимност туђих идеја и супростављајући се критичким ставовима опонената примењујући искључиво научне аргументе;

Чланови академске заједнице дужни су да буду објективни и професионални у вредновању колега;

Наставници су дужни да бране стваралачку слободу сарадника;

Чланови академске заједнице дужни су да учествују у ваннаставним активностима, у складу са својим могућностима;

Чланови академске заједнице имају обавезу да учествују у раду органа академске институције;

Чланови академске заједнице дужни су да у вршењу функције која им је поверена поступају у оквиру овлашћења која им дају закон и општа акта академске институције, а уз поштовање начела Правилника професионалне етике. Не сматра се повредом Правилника професионалне етике поступање у оквиру овлашћења чланова органа управљања, органа пословођења и стручних органа и тела академске институције;

Морално неприхватљиво понашање јесте свако деловање супротно утврђеним правилима и стандардима, које има као последицу нарушавање угледа и достојанства чланова академске заједнице, а нарочито:

- а) наметање колегама услова за напредовање који нису у складу са позитивним прописима и добрим академским обичајима (искључиви критеријуми вредновања и напредовања јесу стручност, способност и професионални резултати), ради стицања материјалне или какве друге користи за учиниоца;
- б) узнемиравање (вербално или физички) које доприноси стварању неугодних околности, негативне климе или нетрпељивости која другу особу застрашује, вређа или понижава, дискриминација по било ком основу;
- в) сексуално узнемиравање, посебно између чланова академске заједнице који су у односу надређености/подређености, што подразумева оцењивање резултата туђег рада и одлучивање о напредовању, статусу, погодностима или наградама;
- г) оцењивање професионалне компетенције било ког члана академске заједнице према критеријумима који нису релевантни по позитивним прописима и доброј академској пракси.

Однос према институцији

Члан 6.

Чланови академске заједнице чувају интегритет и достојанство академске институције и раде по свом најбољем знању, савесно и одговорно, поштено и посвећено;

Независно од поштовања устројства институције, чланови академске заједнице слободни су да критикују и мењају правила институције;

У случају ангажмана ван академске институције, карактер и обим обавеза мора бити усклађен са радом и интересима институције;

Чланови академске заједнице су дужни да воде рачуна о сукобу интереса неспојивости других јавних и приватних функција и послова са академским статусом;

Протекционизам, лобирање, уцене и притисци, мито и корупција и други облици нечасног утицања и кршења стручних критеријума и стандарда у вршењу академских послова представљају најгрубљу повреду правила академског понашања;

Морално неприхватљиво понашање јесте свако непоштовање утврђених правила и стандарда, деловањем или пропуштањем да се делује, којим се компромитује академска заједница.

Друштвена мисија

Члан 7.

Чланови академске заједнице учествују у друштвеном и политичком животу као и сви грађани, али свој лични ангажман усклађују са обавезама према студентима, настави и интересима академске институције;

Када иступају као приватна лица, чланови академске заједнице су дужни да онемогуће стварање утиска да то чине у име својих колега или академске институције;

Чланови академске заједнице не смеју злоупотребљавати академски ауторитет ради остваривања личних, породичних и политичких интереса;

Чланови академске заједнице у свим јавним наступима у којима представљају академску заједницу обавезни су на поступање у складу са највишим етичким и професионалним стандардима;

Морално неприхватљиво понашање јесте свако непоштовање утврђених правила и стандарда, деловањем којим се компромитује академска заједница, посебно понашање којим се злоупотребљава академски ауторитет ради остваривања личних, породичних или политичких интереса.

4. ПРИМЕНА ПРАВИЛНИКА О ПРОФЕСИОНАЛНОЈ ЕТИЦИ

Члан 8.

На академске односе и понашање свих чланова академске заједнице која нису описана овим Правилником могу се примењивати неписана правила и начела академских институција;

Покретање поступка због повреда Правилника професионалне етике без основа, а ради доношења штете по углед и достојанство чланова академске заједнице, сматра се злоупотребом Правилника професионалне етике;

Чланови академске заједнице Факултета примењиваће овај Правилник у доброј намери, а злоупотреба овог правилника је основ за утврђивање одговорности;

Сви органи и тела Економског факултета у Нишу, свако у оквиру своје надлежности, старају се о примени и унапређењу етичких стандарда на Факултету.

Кршење правила Правилника професионалне етике подлеже одговорности коју утврђује Комисија за професионалну етику Економског факултета у Нишу.

5. КОМИСИЈА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ ЕТИКУ

Члан 9.

Комисија за професионалну етику спроводи поступак утврђивања одговорности за повреду Правилника професионалне етике.

Комисију за професионалну етику именује декан Факултета.

Комисија за професионалну етику броји 7 чланова, од којих је по један члан са сваке катедре, два студента и декан, председавајући по функцији.

Мандат чланова Комисије за професионалну етику траје три године.

Председник сазива седнице Комисије за професионалну етику, председава седницама и обавља друге послове у складу са овим актом. Заменик председника има права и обавезе председника Комисије за професионалну етику у његовом одсуству и помаже му у раду;

Комисија за професионалну етику има секретара. Секретара именује декан из реда запослених у Секретаријату Факултета. Секретар обавља административне послове за потребе Комисије за професионалну етику;

Комисија за професионалну етику одржава своје седнице према указаној потреби;

Потребан кворум за рад Комисије за професионалну етику је присуство најмање половине чланова Комисије. Комисија професионалне етике доноси одлуке већином гласова од укупног броја чланова. Гласање је по правилу јавно. Комисија за професионалну етику може одлучити да се о појединим питањима изјашњава тајним гласањем;

Седнице Комисије за професионалну етику су јавне. Ради заштите права на приватност или у другим случајевима за које Комисија оцени да су оправдани, може искључити јавност са седнице у потпуности или у мери у којој оцени да је то потребно.

6. ПОСТУПАК ЗА УТВРЂИВАЊЕ ОДГОВОРНОСТИ ЗА ПОВРЕДУ ПРАВИЛНИКА О ПРОФЕСИОНАЛНОЈ ЕТИЦИ

Члан 10.

Поступак пред Комисијом за професионалну етику покреће се предлогом.

Предлог може поднети сваки члан академске заједнице. Предлог може поднети свако пунолетно лице које сматра да је понашањем неког члана академске заједнице извршена повреда Правилника професионалне етике.

Предлог се упућује Комисији за професионалну етику и садржи: назив Комисије за професионалну етику, име, презиме и адресу члана академске заједнице против кога се подноси предлог, прецизан опис понашања за које се сматра да представља повреду Правилника професионалне етике, конкретне околности случаја, место, време и начин извршења, као и доказе којима се поткрепљују наводи из захтева, име и презиме предлагача.

Непотписани предлози се не узимају у разматрање.

Предлог прелиминарно разматра Комисија за професионалну етику. Уколико Комисија за професионалну етику нађе да не постоје услови за вођење поступка за утврђивање одговорности за повреду Правилника професионалне етике или постоји основ за неку другу врсту одговорности, обуставиће поступак и о томе обавестити предлагача.

Комисија доставља предлог члану академске заједнице против кога је предлог поднет најкасније до 15 дана од дана утврђивања постојања услова за покретање поступка у првом степену од стране од стране Комисије за професионалну етику и оставља му рок од 10 дана да се изјасни по поднетом предлогу.

Расправу отвара председавајући Комисије који проверава да ли су уредно позвана сва лица која треба да присуствују расправи и да ли су присутна. Расправа се може одржати у одсуству једне или обе странке, уколико су уредно позване. Расправа започиње наводима предлагача и противника предлагача, затим се изводе докази (саслушање сведока, читање писмена и др). Свакој од странака мора се омогућити да се

изјасни о наводима друге странке у поступку. Председавајући Комисије (декан Факултета), се стара да се изнесу све чињенице и изведу сви докази који су од значаја за доношење одлуке. Чланови Комисије такође могу постављати питања странкама и сведоцима. По окончању доказног поступка, приступа се идентификовању релевантних чињеница и процени да ли има елемената повреде Правилника професионалне етике, процени тежине повреде и изрицању одговарајуће мере. Расправа, по правилу, има једно рочиште. Уколико Комисија процени да се сви докази не могу извести на једном рочишту, може заказати ново рочиште.

Када сви релевантни докази буду изведени, председавајући Комисије позива предлагача и противника предлагача да дају завршну реч, након чега објављује да је расправа закључена. По закључењу расправе, Комисија се повлачи ради доношења одлуке. Уколико утврди да противник предлагача није учинио повреду Правилника професионалне етике, Комисија доноси одлуку којом констатује да није учињена повреда, те се противник предлагача ослобађа одговорности. Ако Комисија нађе да у понашању противника предлагача има елемената повреде Правилника професионалне етике, разматра тежину повреде и у односу на степен тежине повреде Правилника професионалне етике оглашава противника предлагача одговорним за учињену повреду и изриче му одговарајућу меру.

Комисија је дужна да у року од 30 дана изради одговарајућу одлуку и достави је странкама. Одлука садржи: увод, изреку, образложење и поуку о правном леку.

Поступак пред Комисијом професионалне етике је бесплатан. Свака странка сноси своје трошкове.

Жалба на првостепену одлуку

Члан 11.

Лице против којег је изречена мера, као и подносилац захтева којим је отпочео поступак могу у року од 15 дана од дана пријема одлуке поднети жалбу другостепеном органу за професионалну етику, који је установљен општим актом Универзитета.

7. МЕРЕ КОМИСИЈЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ ЕТИКУ

Члан 12.

Комисија за професионалну етику може изрећи следеће мере:

- 1) јавну опомену,
- 2) јавну осуду изречену на седници Савета Факултета и
- 3) јавну осуду саопштену преко средстава јавног информисања и на WEB страници Факултета;

О изреченим мерама за повреде Правилника професионалне етике Комисија за професионалну етику води евиденцију. У Евиденцију о изреченим мерама уноси се име и презиме лица против кога је изречена мера, високошколска установа у којој је запослен, врста повреде Правилника професионалне етике, изречена мера и датум доношења одлуке.

8. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 13.

Правилник професионалне етике Економског факултета у Нишу ступа на снагу и примењује се осмог дана од дана објављивања у Билтену факултета.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА,
Проф. др Тадија Букић